

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29.04.1994, sp. zn. 7 Cdo 150/93, ECLI:CZ:VSPH:1994:7.CDO.150.1993.1

Číslo: 56/1995

Právní věta: Je-li vykonávaným rozhodnutím stanovena platební povinnost několika povinným (např. dlužníku a ručiteli) k zaplacení celého dluhu s tím, že plněním jednoho z těchto povinných zaniká v rozsahu tohoto plnění povinnost ostatních, lze nařídit soudní výkon rozhodnutí proti jednomu z nich pro celou pohledávku.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 29.04.1994

Spisová značka: 7 Cdo 150/93

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Výkon rozhodnutí, Závazky solidární

Předpisy: 99/1963 Sb. § 251 40/1964 Sb. § 511 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Městský soud v Brně usnesením nařídil podle platebního rozkazu téhož soudu z 18. 6. 1991, sp. zn. 14 C 202/91, výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy (důchodu) povinné k uspokojení pohledávky oprávněné spořitelny ve výši 35 825,20 Kč s 12 % úroky od 5. 6. 1992 do zaplacení, jakož i nákladů návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí ve výši 718 Kč.

K odvolání povinné Krajský soud v Brně svým usnesením změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že výkon rozhodnutí se nařizuje k uspokojení pohledávky oprávněné ve výši 8956,30 Kč s 12 % úroky od 5. 6. 1992 do zaplacení a nákladů návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí 180 Kč a že ohledně částky 26 868,90 Kč s 12 % úroky od 5. 6. 1992 do zaplacení se návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítá. Zároveň rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vzhledem k tomu, že platební rozkaz, který je podkladem pro výkon rozhodnutí, zavázal k zaplacení částky 39 780 Kč s příslušenstvím čtyři dlužníky, přičemž povinné neuložil solidární povinnost, odvolací soud dovodil, že povinná odpovídá za zaplacení vymáhaného dluhu jen do výše svého podílu ve smyslu ustanovení § 511 odst. 2 o. z., t. j. v rozsahu jedné čtvrtiny uvedeného dluhu, což činí částku 8956,30 Kč s příslušenstvím.

Proti tomuto usnesení podala oprávněná spořitelna dovolání, v němž odvolacímu soudu vytýkala nesprávný právní názor na rozsah povinnosti k plnění uložené vykonávaným rozhodnutím. Poukazovala na to, že povinná převzala ručení za celý závazek dlužníků a jako ručitelka je tedy ze zákona zavázána stejně jako dlužník. Povinnost ručitele a dlužníka vůči věřiteli není solidární, což

platební rozkaz respektuje. Tím, že ve výroku stanoví, že plněním jednoho ze žalovaných zaniká v rozsahu tohoto plnění povinnost ostatních žalovaných, je vyjádřena povinnost k plnění celého dluhu kterýmkoliv ze žalovaných, tedy i povinné. Navrhla, aby usnesení odvolacího soudu bylo zrušeno.

Vrchní soud v Praze odmítl dovolání oprávněné, pokud směřovalo proti výroku usnesení odvolacího soudu, kterým byl výkon rozhodnutí nařízen pro částku 8956,30 Kč s 12 % úroky od 5. 6. 1992 do zaplacení. V ostatních výrocích bylo usnesení odvolacího soudu zrušeno, a věc byla v tomto rozsahu vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. je dovolání přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu prvního stupně.

Podle ustanovení § 239 odst. 2 o. s. ř. je dovolání přípustné také proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, jestliže: a) odvolací soud vyslovil ve svém potvrzujícím usnesení, že je dovolání přípustné, protože jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu, nebo b) jde o usnesení o návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí na podkladě cizozemského rozhodnutí nebo c) jde o usnesení o návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g). h) o. s. ř.

Závěr, že odvolací soud změnil usnesení soudu prvního stupně, nelze činit jen na základě formálního označení výroku, nýbrž především s přihlédnutím k obsahu rozhodnutí odvolacího soudu a k obsahu rozhodnutí soudu prvního stupně.

V dané věci sice odvolací soud označil celý výrok svého usnesení jako „změnu“, ve skutečnosti však šlo o potvrzení usnesení soudu prvního stupně, pokud jde o nařízení výkonu rozhodnutí k uspokojení pohledávky oprávněné ve výši 8956,30 Kč s 12 % úroky od 5. 6. 1992 do zaplacení. Protože nejde o žádný z případů uvedených v ustanovení § 239 odst. 2 o. s. ř., není v tomto rozsahu dovolání přípustné.

Podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. je dovolání v této věci přípustné pouze proti výroku usnesení odvolacího soudu, kterým bylo usnesení soudu prvního stupně změněno tak, že se návrh na nařízení výkonu rozhodnutí ohledně částky 26 868,90 Kč s 12 % úroky od 5. 6. 1992 do zaplacení zamítá.

Dovolací soud po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě podle ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., přezkoumal napadené usnesení v rozsahu, v jakém je dovolání proti němu podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. přípustné, a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

V dané věci byl navržen výkon rozhodnutí – platebního rozkazu, kterým byla pěti žalovaným uloženo (z toho dvěma žalovaným společně a nerozdílně) zaplatit oprávněné částku 39 780 Kč s 12 % úroky od 17. 5. 1991 do zaplacení a na nákladech řízení 1642 Kč s tím, že plněním jednoho ze žalovaných zaniká v rozsahu plnění povinnost ostatních žalovaných.

Podle ustanovení § 251 o. s. ř. nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Je nezbytným předpokladem pro nařízení výkonu rozhodnutí, aby práva a jim odpovídající povinnosti byly ve vykonávaném rozhodnutí určeny přesným a nepochybným způsobem. Kromě přesné individualizace oprávněného a povinného musí vykonávané rozhodnutí obsahovat přesné vymezení

práv a povinností k plnění, jakož i přesný rozsah a obsah plnění.

Výrokem platebního rozkazu byla stanovena platební povinnost všech žalovaných k plnění celého dluhu. Tím, že dvěma žalovaným byla uložena povinnost k plnění společně a nerozdílně, byl upraven pouze jejich vzájemný vztah. Vzhledem k tomu, že všem žalovaným byla vykonávaným rozhodnutím uložena povinnost k zaplacení celého dluhu s tím, že splněním dluhu jedním ze žalovaných zaniká povinnost ostatních, byl určen vzájemný vztah žalovaných a stanovena tak povaha jejich závazku i rozsah, v jakém jsou jednotliví žalovaní zavázáni k plnění celkového dluhu.

Zároveň tímto výrokem platebního rozkazu bylo s účinky právní moci rozhodnuto o hmotněprávní otázce základu nároku věřitele, tedy závazně i pro soud rozhodující o návrhu na výkon rozhodnutí.

Hmotněprávní účinky tohoto rozhodnutí ze dne 18. 6. 1991, jež nabylo právní moci dne 7. 8. 1991, bylo pak třeba vzhledem k ustanovení § 868, věta za středníkem, o. z. posuzovat podle dosavadních předpisů, t. j. podle občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb.) ve znění účinném do 31. 12. 1991 (t. j. před novelizací zákonem č. 509/1991 Sb.).

Mělo-li více dlužníků splnit dluh témuž věřiteli, platilo podle ustanovení § 74 odst. 2 o. z. (ve znění před novelou provedenou zákonem č. 509/1991 Sb.), že není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak, jsou podíly na dluhu všech dlužníků ve vzájemném poměru stejné.

Pouze v případě, že vykonávaným rozhodnutím byla více dlužníkům uložena vůči věřiteli povinnost k dělitelnému plnění, aniž bylo vysloveno, kolik je který z nich povinen zaplatit, bylo možné pro účely řízení o výkonu rozhodnutí analogicky dovodit z ustanovení § 74 odst. 2 a § 75 odst. 1 o. z., že dlužníci jsou povinni plnit věřiteli rovným dílem.

V dané věci však byla výrokem vykonávaného platebního rozkazu stanovena platební povinnost žalovaných k plnění celého dluhu s určením jejich vzájemného vztahu, takže byla určena zcela přesným a nepochybným způsobem. Uvedený výrok vylučoval dělitelnost společného závazku dlužníků vůči věřiteli ve smyslu ustanovení § 74 odst. 2 o. z. a tedy i analogickou aplikaci tohoto ustanovení v řízení o výkon rozhodnutí.

To platí i za účinnosti občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb.) ve znění po novele provedené zákonem č. 509/1991 Sb. Rovněž ustanovení § 511 odst. 2 o. z. totiž stanoví, že není-li právním předpisem nebo rozhodnutím soudu stanoveno, anebo účastníky dohodnuto jinak, jsou podíly na dluhu všech dlužníků ve vzájemném poměru stejné.

Právní názor odvolacího soudu, z něhož vychází jeho rozhodnutí, je proto nesprávný bez ohledu na to, že danou věc posuzoval podle ustanovení § 512 odst. 2 o. z. ve znění po novele, a nikoli podle ustanovení § 74 odst. 2 o. z. ve znění před novelou (provedenou zákonem č. 509/1991 Sb.).

Protože usnesení odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení (§ 241 odst. 2 písm. d/ o. s. ř.), bylo toto usnesení zrušeno v rozsahu, v jakém bylo dovoláním napadeno, a dále v závislém výroku o náhradě nákladů odvolacího řízení a věc byla v tomto rozsahu vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, věta za středníkem, a odst. 2, věta první, o. s. ř.).

Pokud dovolání směřovalo do potvrzujícího výroku usnesení odvolacího soudu, bylo jako nepřipustné podle ustanovení § 243b odst. 4 a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. odmítnuto.

Právní názor vyslovený v tomto rozhodnutí je závazný. V novém rozhodnutí soud rozhodne znovu i o nákladech původního řízení včetně řízení dovolacího (§ 243d odst. 1 o. s. ř.).